

در مقاله ذیل مارکهای مشهور ویولن در جهان مورد بررسی قرار گرفته است. در این مطلب از نوابخی چون آندره آ آماتی، آنتونیو استرادیواری، گاسپارو داسالو، جیرولامو، آندرا گوارنری و دیگر سازندگان خیره دنیا نام برده شده است.

مارکهای ویولن

بهمن مه‌آبادی

دویست سال او و فرزندانش را در خود جای داد و عالیترین سازها را به جهان عرضه نمود. در آن سازندگان بزرگی چون آنتونیو استرادیواری^۳ تعلیم دیدند و نبوغ خود را با آفرینش ویولنهای طراز اول جهان به اثبات رساندند. نام و آوازه آندره آ از مرزهای کره‌مونا نیز گذشت. در پَرِشا^۴ مهارت و هنرمندی او با ویول‌های دست سازش که معمولاً دارای هفت سیم با یک پس زمینه و صدایی بسیار زیبا و کم‌حجم بود باعث الهام هنرمند بزرگ دیگری به نام گاسپارو داسالو^۵ متولد ۱۵۴۰ - یک موزیسین و سازنده ویول شد. او ویولنها و ویولاهای ساخته خود را با دقت بیشتری از روی طرح و اصول صدادهی ویول‌های قدیمی ساخت. در حقیقت می‌توان او را پایه‌گذار اصل و نسب ویولن مدرن دانست. مرگ این هنرمند جاویدان - در حدود سال ۱۶۰۰ اتفاق افتاد. تروت تاریک پَرِشا - در صدای باشکوه و نورانی ویولنهای داسالو امروزه جلوه‌گرند. ایتالیایی‌ها برای تهیه و ساخت چوب، آب و هوا و

در این قسمت یک لیست از ارزشمندترین مارکهای ویولن ایتالیایی که حدس زده می‌شود ویولنهایی به شکل امروزی و در نوع خود عالیترین و قدیمی‌ترین باشند، ارائه می‌شود. اما قبل از پرداختن به این لیست لازم است که توضیحاتی در مورد این سازها و سازندگان نابغه و ماهر آنها داده شود.

امروزه بسیاری فراموش کرده‌اند که سازهای زهی در گذشته نیز وجود داشته و بدون شک در گذشته به وسیله کسانی طراحی شده‌اند. اما شکل امروزی سازهای زهی به ویژه ویولن مدیون نابغه‌ای دانشمند به نام آندره آ آماتی^۱ از اهالی کره‌مونا^۲ است. طرح آماتی برخلاف تفاوتی اندک در مدل و ظرافت و پالودگی صدا - هنوز هم تنها مدل ویولن مدرن است. و به همین دلیل جهانیان آندره آ آماتی را آفریننده ویولن فعلی می‌دانند.

آندره آ در حدود سال ۱۵۱۰ چشم به جهان گشود و در سال ۱۵۳۸ به خاطر استعداد فوق‌العاده‌اش اجازه یافت تا خانه‌ای را در کره‌مونا تهیه کند. این خانه به مدت

شرایط اقلیمی سازگاری نداشتند. آنان از مجاورت و خورشیدپسندی خود با سرایشهای جنوبی آلپ سود برده - صنوبر مورد نظر خود را تأمین می‌کردند و مهارت و توانایی خویش را در هر چه بهتر پروراندن آن به‌کار می‌بستند. ایتالیایی‌ها در تجارت با شرق نیز - چسب و صمغ مورد نظر خود را که در ساختمان‌سازی‌هایشان به‌کار می‌رفت تهیه می‌دیدند. با این همه ساز و بولن فوراً و بی‌درنگ پذیرفته نشد. رنجهای زیادی برای جایگزین آن - به جای ویول تحمل گردید. سرانجام با دریافت یک سفارش از سوی دربار فرانسه برای یک ست کامل زهی - آندره آماتی در ۱۵۶۰ ویولن را جهانی ساخت. این سازها - ۲۴ ویولن مشهور شاه هستند که برای چارلز نهم ساخته شدند. ست مذکور سازهایی بی‌عیب و نقص بودند که هنوز هم باقی هستند.

از سال ۱۶۳۰ یک نسل جدید آماتی‌ها مخصوصاً آنتونیو ۷ و جیرولامو ۸ با مهارت و استادی خود در پیشبرد و ترقی، ساخت و پرداخت ساز سهم عمده‌ای را از آن خود کردند. در آن سالها آنت بزرگ طاعون ایتالیا را فلج کرده بود. این مصیبت اهالی شهرها را به نصف تقلیل داد که برادران آماتی نیز شاید قربانی این بلا باشند. در این دوران جووانینی ۹ - پائلو مَجینینی ۱۰ و گاسپاروی در اوج موفقیت در پرشا فدای دیو سیاه طاعون شدند. اما از خوش اقبال، یک عضو خانواده آماتی‌ها از مرگ رهید. نیکلو ۱۱ به سرعت و با پشت‌سر گذراندن تعلیمات مخصوص هنر سنتی و نیاکانی خود را آموخت. او گنجینه‌های برادران و پدران خود را با دقتی در خور نگهداری کرد و منتظر مردان جوان دیگری ماند تا حرفه خانوادگی‌اش را به آنان بسپارد. این آفرینشگران آتی عبارت بودند از آندراگوارنری ۱۲ - موسس و بانی یک سلسله نو در کار ویولن سازی - فرانچسکو روجی نری ۱۳ - جووانی باتیستا رُجهری ۱۴ فرزندان نیکلو - جیرولامو - و آنتونیو استرادیواری جاودانی و سرافین دانا ۱۵

ویولنهای گرمونا دست به‌دست از شهری به شهری در اروپا برده شدند و به این ترتیب هنر ویولن سازی نیز انتقال پیدا کرد. سازندگان ویولن در فرانسه - انگلیس - هلند - آلمان و اتریش با کپی برداری و ساختن نسخه‌هایی شبیه به اصل هر کدام به سهم خود قدمی در پیشبرد این هنر برداشتند. از آن جمله اِشتینر ۱۶ در تایرول ۱۷ - لوپوت ۱۸ در فرانسه و بانکس ۱۹ در انگلیس - ساخته‌هایی به خانواده بزرگ و جاودانی سازهای طراز اول دنیا افزودند. کار این سه استاد بی‌همتا بعدها از سوی مکتب بزرگ ایتالیا به وسیله اشخاصی چون پرسندا ۲۰ و روکا ۲۱ از اهالی تورین در نیمه اول قرن نوزدهم پی‌گیری شد.

آنتونیو استرادیواری شاگرد نیکلو آماتی - متولد ۱۶۴۴ از دوران کودکی به یادگیری ویولن سازی پرداخته بود. او در سن دوازده سالگی همچون یک استاد به کار چوب و منبت اشتغال داشت. وی در کارگاه نیکلو آماتی - آموزشهای لازم را دیده و سپس در ۱۶۶۶ با دایر کردن کارگاه شخصی خود اقدام به آفریدن ویولن کرده بود. وی که ابتدا به کپی محض اکتفا می‌کرد این بار با بی‌باکی و گستاخی خاص خود و با مهارتی تام و تمام طرح آنها را نیز تغییر داده نبوغ خارق‌العاده‌اش را در کار ساختن ساز به اثبات می‌رساند. آنتونیو در ویولن اسپانیش ۲۲ نام خود - هنرهای چوب و منبت‌کاری و مسایل آکوستیکی ساختمان ساز را درهم آمیخته است.

آنتونیو استرادیواری به سال ۱۷۳۷ زمانی که ۹۳ سال داشت چشم از دنیا فرو بست و جهان را با شاهکارهای خود تنها گذارد. او در تمام دوران طولانی زندگی خود با دقت، عشق و علاقه‌ای وافر به ساز و موسیقی، کارگاه خود را ترک نکرد و بر روی بسیاری از آخرین کارهایش با غرور و احترام، با سرافرازی و خضوع، تاریخ ساخت ساز را یادداشت کرد. در یکی از این سازها به نام زُد ۲۳ ساخته شده در سال ۱۷۳۳ در قسمت برجستگی دسته آن نوشته است: محصول سال ۸۹

مذهبی مشهود است. و این از زمان ویتالی^{۲۴} -
 تورللی^{۲۵} - کورللی^{۲۶} - ویوالدی^{۲۷} - وراچینی^{۲۸} -
 جمینیانی^{۲۹} - تارتینی^{۳۰} و لوکاتلی^{۳۱} قابل پی گیری
 است.

امروزه ویولنهای باقی مانده از استرادیواری تخمیناً
 به ۵۰۰ عدد می‌رسند. آنها به علت کیفیت برتر و اصل

آنتونیو استرادیواری در طی دوران پر بار عمرش
 ویولن و خانواده آن را چنان متحول می‌کند که این آلات
 از حیث تکامل دیگر پایان یافته تلقی می‌شوند. این
 برتری باعث زیبایی و تسلط زهی‌ها بر تمام موسیقی
 ادوار شده است. حضور این سازها در انواع موسیقی
 علمی، اعم از مجلسی، سمفونیک، اپرا و موسیقی

بودن از دسترس عموم دورند. یک ویولن استرادیواری حقیقی و مشهور که در سال ۱۷۹۴ به مبلغ بیست و پنج پوند فروش رفته به سال ۱۹۵۴ بالغ بر ۱۲۰۰۰ پوند قیمت داشته است. امروزه با ضرب عدد فوق به ده می توان قیمت کنونی آن را به دست آورد. درخواست کنندگان این قبیل ویولنها اغلب ویولنیستها و نوازندگان خبره این سازند که به دنبال صدای برتر و بهتر همیشه سازهای مختلف را می آزمایند.

در فهرست ذیل تلفظ اسامی به ایتالیایی آورده شده است.

۱۶۸۴	نیکلو آماتی	کرمونا
۱۹۸۵	فرانچسکو روجی لری	کرمونا
۱۶۹۸	آندره آگوارنری	کرمونا
۱۷۰۵	جوواننی باتیستا رُجهری	پرشا
۱۷۱۰	جوواننی باتیستا گرانچی نو ^{۳۲}	میلان
۱۷۲۰	پی یترو جوواننی گوارنری ^{۳۳}	کرمونا
۱۷۲۰	کارلو جوزپه یس توره ^{۳۴}	میلان
۱۷۳۰	جاکین تو روجی لری ^{۳۵}	کرمونا
۱۷۳۵	جوواننی باتیستا گرانچی نو (دوم)	میلان
۱۷۳۵	الساندرو گالیانو ^{۳۶}	ناپل
۱۷۳۷	انتونیو استرادیواری	کرمونا
۱۷۳۹	جوزپه جوواننی گوارنری ^{۳۷}	
	(پسر آندره آ)	کرمونا
۱۷۴۲	مته نو گوف فری لری ^{۳۸}	ونیز
۱۷۴۴	جوزپه گوارنری (دل جهزو) ^{۳۹}	کرمونا
۱۷۴۷	کارلو برگونتری ^{۴۰}	کرمونا
۱۷۴۸	لورنتزو گوادانینی ^{۴۱}	پیاچنتزا ^{۵۰}
۱۷۵۰	دومینیکو مون تانیا ^{۴۲}	ونیز
۱۷۵۸	سئاتو سرافین	ونیز
۱۷۶۲	پی یترو گوارنری ^{۴۳}	ونیز
۱۷۷۵	کارلو فردیناندو لان دولفی ^{۴۴}	میلان

ناپل	جن نارو گالیانو ^{۴۵}	۱۷۸۰
ناپل	نیکلو گالیانو ^{۴۶}	۱۷۸۰
	جوواننی باتیستا گوادانی ^{۴۷}	۱۷۸۶
تورین	(از اهالی تورین)	
کرمونا	لورنتز ستوریونی ^{۴۸}	۱۸۰۰
کرمونا	جوواننی باتیستا چهروتی ^{۴۹}	۱۸۱۸

استثنایی و کیفیتهای عالی خود را بارها و بارها به نمایش گذارده بودند که این دلیل باقی بودن و دوام آوردن آنها در طی سالیان متمادی بوده است.

امروزه هنرمندان بزرگ، ویولنیستهای برجسته و ویرتوئزهای نابغه، بعد از گذشت دو بیست سال هنوز هم در جستجوی سازهای طلایی کرمونا هستند. شایستگی و لیاقت این ویولنهای جاودانی نه تنها در صدای بسیار زیبا و شفاف آنهاست که در پاره‌ای از ریزه‌کاریهای دیگر نیز مکتوم است. دینامیسم عالی و وسیع و بهترین ارائه در محدوده‌های مختلف صدا دهی ویولن، صافی و درخشندگی فوق تصور و بالانس صدا دهی حساب شده از ارزشهای دیگر این ویولنهاست.

ویولنهای کرمونایی ایتالیا در گذر سالهای طولانی برای نیوگ آماتی‌ها برای رنسانس ایتالیا و برای همه سازندگان سازهای مختلف از رنسانس تا آخرین سالهای قرن احترام و تکریم به ارمغان آورده‌اند. در حال حاضر نیز سازندگان پر قدرتی در جهان دست به کار ساختن ویولنهای ارزشمندی هستند. این سازندگان نیز اینک یکی از ویولنهای کرمونا را به عنوان مدل خود برمی‌گزینند. امروزه سازهایی در اندازه‌های مختلف حتی برای کودکان خردسال نیز ساخته می‌شود. کوچکترین ساز قابل ارائه یک شانزدهم است که برای نواختن کودکان دو ساله طراحی شده است. سازهای کوچک یک شانزدهم برای اجرای مستند ژاپونی سوزوکی^{۵۷} و شینوزوکی در نظر گرفته می‌شوند. سازهایی نیز کوچکتر از یک شانزدهم ساخته می‌شوند که برای بچه‌های زیر دو سال مفید به نظر می‌رسند.

پی‌نویسها:

1. Andrea Amati
2. Cremona
3. Antonio Stradivari
4. Brescia
5. Gasparo da Salo

در طی زندگی طولانی استرادیواری دیگر بستگان ویولن ساز او با موفقیت هنر ساخت ویولن را به دیگر شهرهای ایتالیا گسترش دادند. ونیز^{۵۱} - بولونیا^{۵۲} - مانتوا^{۵۳} - میلان^{۵۴} - رم^{۵۵} - و ناپل^{۵۶} یکی پس از دیگری شاهد گسترش این هنر بودند.

آندره آگوارتری برای دو فرزندش پی‌ترو و جوزف هنر خود را تعلیم داده و جوزف نیز دو فرزند خود را که پی‌ترو و جوزف نام دارند. این دو ویولن سازانی نابغه‌اند که تمام میراث نیاکانی خود را به ارث برده‌اند. ویولنهای دست ساخته جوزف دوم با امضای جوزف دل‌جهزو مشهور است.

جوزف گوارتری دل‌جهزو - آخرین ویولن ساز این گروه مردی به تمام معنی نابغه، جدی و دقیق است. او در انجام کارهای خود تابع سرعت و نظمی ویژه بود. ویولنهای او دارای عالیترین کیفیت در صدا دهی و پرورش اصوات موسیقایی است. یکی دیگر از سازندگان بزرگ کرمونا کارلو برگونتی است. می‌گویند او سازهای بسیاری را با استادی تمام ساخته بود. اما در حال حاضر اثبات این مدعا تقریباً مشکل است. زمانی که کارلو برگونتی در سال ۱۷۴۷ درگذشت از مرگ جوزف گوارتری دل‌جهزو که در سال ۱۷۴۴ اتفاق افتاده بود سه سال می‌گذشت و جیرولامو آماتی دوم در ۱۷۴۰ خراب ابدی را استقبال کرده بود. با این خاموشیهای پی‌درپی دوره‌ای بزرگ و بیاد ماندنی در تاریخ هنر رو به پایان می‌نهاد. آخرین ویولنهایی که در کرمونا یا در جاهای دیگر ساخته شده بود تواناییهای

50. Piacenza (It)
51. Venice
52. Bologna
53. Mantua
54. Milan
55. Rome
56. Naple
57. Japanese suzuki method

6. Charles ix
7. Antonio
8. Girolamo
9. Giovanini
10. Paolo Maggini
11. Nicolo
12. Andrea Guarneri
13. Francesco Ruggieri
14. Giovanni Batista Rogeri
15. Santo Serafin
16. Stainer
17. Tyrol
18. Lupot
19. Banks
20. Pressenda
21. Rocca
22. Spanish
23. Rode
24. Vitali
25. Torelli
26. Corelli
27. Vivaldi
28. Veracini
29. Geminiani
30. Tartini
31. Locatelli
32. Giovanni - Battista Grancino (It)
33. Pietro Giovanni Guarneri (It)
34. Carlo Giuseppe Testore (It)
35. Giacinto Rugeri (It)
36. Alessandro Gagliano (It)
37. Giuseppe Giovanni Guarneri (It). "son of Andrea"
38. Matteo Goffriller (It)
39. Giuseppe Guarneri "Dal Gesu" (It)
40. Carlo Bergonzi (It)
41. Lorenzo Guadanini (It)
42. Domenico Montageana (It)
43. Pietro Guarneri (It)
44. Garlo Ferdinando Landolfi (It)
45. Gennaro Gagliano (It)
46. Nicolo Gagliano (It)
47. Giovanni Battista Guadagnini (It)
48. B.Lorenzo (It)
49. Giovanni Battista Ceruti (It)